

TOVĂRĂȘIA

Foaie economică, care cuprinde tot felul de povești, și răspunsuri la întrebări, despre formarea și conducerea
tovărășilor și însoțirilor economice.

cu sfaturi pentru agricultură, meserii și negoț, și cu îndrumări pentru valorizarea produselor economice

Intocmită de VAS. C. OSVADĂ

Apare în 10, 20 și 30, a fiecărei luni.

Ca adaus la „LIBERTATEA“.

Anul II.

ORĂȘTIE, 10 Septembrie v. 1907.

Nrul 24.

O pildă.

În Sibiiu s'a ținut o adunare, care ne slujește cea mai puternică dovadă — despre ce să poate face prin în-tovărășire, ce să poate ajunge prin înființarea de tovărășii sătești.

Adunarea, ce ne dă prilejul să scriem aceste rânduri a fost a sașilor, celor puțini, dar celor atât de bine organizați pe tărîmul economiei naționale.

Cu o muncă stăruitoare și cu dragoste față de semenii lor, Sașii din Ardeal și-au alcătuit în scurtă vreme peste 160 tovărășii sătești, pe care le-au pus dela început sub oblăduirea unei centrale. Cu ajutorul acestei centrale, susținută de însăși tovărășiile sătești — munca acestor tovărășii să desvoaltă în cărările bunei rînduiri și tot mai mult să apropie de ținta ideală de a fi de folos membrilor lor prin ajutorarea și îndreptarea economiei lor. Și apoi Centrala din Sibiiu, urmărind de aproape toate mișcările și trebuințele sătenilor sași, acolo unde vede, că e trebuință de o nouă tovărășie sătească pornește mișcarea, dă îndrumări, însuflețește pentru gîndul cel bun și nu să lasă până nu vede tovărășia alcătuită.

După alcătuire apoi îi stă la îndemînă cu sfaturi și îndrumări pentru conducerea și pentru lucrarea tovărășiei.

În felul acesta tovărășiile sătești dela sate să înmulțesc zi de zi, și azi mîne nu va mai fi un singur sat sătesc, în care să nu fie tovărășie sătească, fie de credit, fie de consum, fie de asigurarea vitelor, fie de producțiune ori de vînzări în comun.

Că unde au ajuns sașii și

până acum, vedem din următorul raport ce ni l'a trimis un prieten din Sibiiu al „Tovărășiei“:

La 11 l. c. st. n. și-au ținut tovărășiile săsești adunarea anuală în Sibiiu sub presiul dlui Dr. Carl Wolf, directorul dela »Sparcassa« din Sibiiu. Au fost reprezentate 90 de tovărășii, dintre cari unele au trimis cîte 2 sau mai mulți reprezentanți în adunare.

Din raportul asupra anului 1906 reese, că centrala (asociația) tovărășilor săsești numără astăzi 134 reuniuni de credit și avansuri (față cu 126 din anul trecut), 28 reuniuni de consum (față cu 22), o tovărășie agricolă, 1 reuniune pentru vinuri (Keller-vern), Sparcassa din Sibiiu și centrala reuniunilor de consum sătești, întemeiată în 1906. În total 166 membrii cu 11.677 tovărăși. Rezultatul anului 1906 celor 125 tovărășii (cari ș'au făcut dările de seamă) să presintă în următoarele cifre: activele au fost de 8.224.678 coroane 01 fil. (+ 1,134.075'77). Cîștigul curat, în anul trecut a fost în totul: Coroane 66.495.18 mai mult cu Cor. 6195'20 ca în anul trecut. Sporul atît de mic al venitului curat dovedește, că în prima linie aceste tovărășii amăsurat scopului lor caută să ajute împrumutat pe membrii lor și nu umblă după cîștiguri mari. Fondurile de rezervă dau o sumă generală de 368.739'89 cor. (+ C. 54.301'29), iar rezervele speciale 85.992'02 coroane (+ C. 13.745'—). În legătură stau cu reuniunile de credit și avansuri în două comune (Nussbach și Malnilerog) asociațiuni de asigurare pentru vite, cari arată un rezultat frumos.

Și cele 28 reuniuni de

consum stau în strînse legături cu reuniunile de credit din comunele în cari s'au înființat. Activele la 17 reuniuni de consum (cari au făcut dare de seamă), arată suma de 111.665'66 coroane. Cîștigul curat în anul 1906 a fost de 5484'71 cor. Sparcassa din Sibiiu a contribuit pentru scopurile asociației generale a tovărășilor săsești cu 5000 coroane.

*

Știind rezultatele la care au ajuns Sașii prin tovărășiile lor puse sub îngrijirea unei centrale — întrebăm cine nu va înțelege — stăruita noastră de a avea și noi o centrală pentru tovărășii? Cine nu vede puterea ce face în o astfel de centrală, care să îngrijească de alcătuirea, de înmulțirea și buna conducere a tovărășilor sătești?

Dacă suntem cu toții încredințați de bunătățile ce ne pot aduce tovărășiile — să nu mai stăm pe gînduri. Cu toții să nizuim și să ajutăm la înființarea cît mai grabnică a centralei tovărășilor, ca peste puțin timp să ne putem și noi mîndri cu rezultate bogate, cel puțin ca cele ajunse de sași.

Tovărășie pentru vinderea în comun

(mai mulți împreună).

Lucrătorii nostri de pămînt și de grădini, de cele mai multe ori au pagube însemnate, că fiecare de capul lui își vinde bucatele ori poamele în mic și în vreme nepotrivită, cu prețuri de nimic.

Ca să scăpăm de aceste pagube de atîtea ori am îndemnat pre sătenii nostri să-și alcătuiască tovărășii, cu ajutorul cărora să vîndă bucatele

ori poamele *de o dată*: în mare, deadreptul la firme mai mari și solide, cu prețuri potrivite.

Foloasele ar fi nemăsurat de mari.

Acum la început, dacă altfel nu să poate, sătenii nostri pot alcătui și numai cîte o o tovărășie ocazională — așa în felul cum am descris'o în alți numeri ai Tovărășiei.

Pentru ca să înlesnim și mai mult alcătuirea de altfel de tovărășii — dau aici un formular de contract de tovărășie, pentru vînzările în comun. Contractul e luat dela frații din România, care fac astfel de tovărășii cu sprijinul și în jurul băncilor populare sătești, ce le au. Nădăjduim că și băncile noastre ar sprijini astfel de tovărășii și d'acea formularul îl dăm așa în întregime.

Contract de tovărășie.

I. — Subsemnații locuitori din comuna _____ cercul _____ ne constituim în tovărășie pentru a ne vinde în comun (împreună) roadele, acesta fiind singurul mijloc de a dobîndi prețurile cele mai bune.

Tovărășia va fi o afiliată a Băncei (cutare).

II. Membrii tovărășiei sunt împreună răspunzători de obligămintele pornite de bărbății lor de încredere (delegați) ca votul adunării generale în interes comun.

III. Nici unul din membrii tovărășiei n'are dreptul să-și vîndă recolta singur, ci numai în tovărășie cu ceilalți.

IV. — Fie-care membru al tovărășiei e dator, ca îndată ce a strâns roada de pe cîmp, să aducă proba și să arate delegatului (celui încredințat cu asta), că ce cîtătime are de vîndut.

Cătătimea arătată și înscrisă în listă, e obligatorie și membrii sunt datori să o dea când li-se va cere.

În caz când un membru n'ar voi să dea cătătimea înștiințată și și când din această cauză tovarășia va fi expusă la pierderi, acel membru va putea fi urmărit pentru aceste pierderi.

V. — Roadă va fi bine păstrată și înainte de a fi predată, se va vântura de pleavă și va curăți de corpuri streine (gunoai etc).

VI. Tovărășia va fi condusă de 3 delegați (oameni aleși de încredere).

Doi din ei vor fi aleși de adunarea generală la constituire, iar al treilea va fi casierul băncii (sub al cărei scut s'a înghiebat tovarășia), având aceiași calitate și el.

VII. Delegații sunt datori:

a) Să mijlocească și să încheie vânzarea, căutând să câștige prețurile cele mai bune.

b) Să îngrijească și să fie de față la predare dând fie căruia bilet (adeverință) despre cătătimea predată.

c) Să încaseze valoarea mărfii și să facă plățile, dând fiecărui membru partea ce i-se cade după roadă vândută.

VIII. — Pentru acoperirea cheltuelilor și răsplătirea delegaților, se va lua 1% dela fiecare.

IX. — Neînțelegerile dintre membri se vor judeca de un fel de tribunal de arbitrii (judecători aleși dintre tovarăși, stînd) din 3 persoane: unul ales din adunarea generală, unul tras la sorți și altul ales de înpricinați.

Hotărârile acestor judecători de pace, sunt obligatoare și au a fi duse în deplinire îndată ce s'au rostit.

X. Cine își va călca obligămintele de două ori, va fi scos din tovarășie și nu va mai putea fi primit decât după trecere de doi ani dela darea afară.

Scoaterea se hotărăște de delegați, cu drept de apel la adunarea generală, care va judeca cazul după formele prevăzute mai sus.

XI. — Pentru ca vânzarea n comun să se poată face

cu mai multă înlesnire, membrii sunt datori ca de aci înainte să semene aceeași sămânță, oricare ar fi specia de bucate, și să facă la fel toate lucrurile de pământ, stabilite după un anumit plan, întocmit potrivit cu științele economiei de câmp.

Făcut azi..... în comuna..... când s'au ales delegații din.....

Roadă anulului 1907

în Ungaria.

Roadă anulului de față este mult mai slabă decît cea a anului trecut; mai ales roadă grăului.

Calitatea (bunătațea) grăului în o parte a Pustei ungu-rești (Alföld) este slabă. Nu numai greutatea, ci și culoarea și conținutul bobului lasă mult de dorit! Chiar și paietele sunt pe Pustă slabe, ceea ce încă pricinuește griji oamenilor.

Săcară a suferit și ea, deși nu în aceeași măsură ca grăul. Dar' și ea a dat o recoltă mai slabă decît anul trecut, iar în unele locuri a pierit de tot.

Mare parte a orzului de toamnă și a rapitei a perit în cursul iernii, așa că a trebuit să se are și samene de nou doară mai mult de jumătate din locul cultivat cu aceste plante. Recolta acestor plante, ce a mai rămas, a fost mai mult mijlocie.

În urma arăturii și sămănatului de nou a locului cultivat cu bucate de toamnă, ce au perit peste iarnă, sămănăturile de primăvară s'au sporit ca nici odată. A fost sămănat cucuruz, ovăs, orz și cartofi.

Dacă măcar timpul de primăvară și vară ar fi fost priincios, perderile de peste iarnă s'ar fi îmbunătățit în parte însemnată prin sămănăturile de a doua-oară făcute în cursul primăverii; dar' așa cum a umblat timpul, nici aceste nu au izbutit după așteptare.

În anul 1906/7 au fost sămănite S'au secerat în 1907 jughere catastrale

cu grău — 6,216.744 5,522.544
„ săcară 1,084.118 1,797.569
Mai puțin la grău de 694.200

jug. cat. și la săcară de 186.549 jug. cat.

În anul 1906 au fost sămănite sau secerate în 1907 jughere catastrale

orz — —	1,845.265	1,947.250
ovăs — —	1,814.418	1,941.230
cucuruz —	4,041.173	4,590.473
cartofi —	984.365	1,021.185

Mai mult la orz de 101.985, la ovăs de 126.812, la cucuruz de 549.300 și la cartofi de 36.820 jug. cat.

Rodul grăului de toamnă și de primăvară, este slab mijlociu. În puține locuri greutatea lui ajunge la 82 kgr.; dar' în unele părți să scoboară și sub 70 kgr. de hectolitru.

Roadă săcării și a îndoi-turilor sau mestecăturilor, numai în părțile din dreapta și stînga Dunării este mulțumitoare, sau cel puțin mijlocie. Nu lipsește în unele locuri nici săcară în greutate de 71—75 kgr. la hectolitru, care e foarte căutată.

Orzul de primăvară a izbutit mai bine decît toate celelalte bucate.

Ovăsul a dat roadă mijlocie. Greutatea este între 44—48 kgr. la hectolitru.

Cucuruzul a suferit de nou în timpul din urmă din pricina căldurilor. Totuș sămănăturile timpurii s'au dezvoltat bine, făgăduind o roadă bună, în unele locuri foarte bună. Sămănăturile tîrzii în unele locuri s'au veștejit. Mult cucuruz a rămas sterp.

Este temere, că cucuruzul tîrziu și mai ales în locurile muntoase, nu să va coace.

Crumpenii timpurii vor da roadă indestulitoare numai în Ungaria de miază-noapte; în celelalte părți roadă slabă. Cartofii tîrzii arată roadă mai bună.

Roadă din acest an este prețuită astfel:

Locul cultivat	Roadă ce cade de jug. cat. în m. metr.	Întreaga roadă în m. metrice	Roadă din 1906 a fost în m. metrice	
Grău	5,522.514	5.84	32,257.000	53,725.631
Săcară	1,797.569	5.35	10,526.900	14,150.811
Orz	1,947.250	7.04	13,612.000	15,185.554
Ovăs	1,941.230	6.14	11,921.800	12,734.439
Cucuruz	4,590.473	9.66	44,344.300	41,384.291
Cartofi	1,021.185	43.69	44,610.800	48,737.465

Legumele să desvoaltă de tot bine. Fasolea și celelalte păstăioase să coc repede și în unele locuri vor da roadă bună.

Curechiul, în deosebi cel tîrziu a suferit mult de secetă. Hemeiul timpuriu este bun

dar' cătătimea lasă mult de dorit.

Meiul a suferit mult de secetă; hrișca are trebuință de ploaie.

Cânepa a dat roadă slabă: inul nu e pretutindenii mulțumitor.

Tutunul va da rod bun mijlociu.

Napii de zăhar și de nutreț nu s'au putut dezvolta în timpul din urmă. Cu toate aceste nădăjduirile nu sunt tocmai rele.

Trifoul și luțerna au suferit și ele de secetă.

Mohorul a dat roadă de tot bună.

Livezile vor da otavă ceva mai bună abia în locurile mai așezate; în cele mai multe locuri însă nu e nădejde de a să mai putea cosi.

Pășunile stau rău.

Viile s'au dezvoltat slab. Roadă lor va fi parte mijlocie, parte slabă.

Roadă de poame va fi slabă.

Noua lege

despre slujitorii și stăpînii agricoli.

În anul acesta dieta țerii a făcut o lege, prin care să regulează trebile dintre slujitorii și stăpînii de pământ. Legea aceasta a fost sancțională de Maestatea Sa și acum a intrat în puterea pe drept, prin urmare trebuie ținută de toți pe cîți îi privește. Ca să ajutăm și noi să o cunoască și dintre ai noștri — tot mai mulți, dăm aici talmăcirea acestei legi — după traducerea din „Poporul“ — căci suntem de credință că cunoscînd legea scăpăm de multe neînțelegeri, de multe umblări și spese zadarnice pe cetitorii noștri.

Legea aceasta, cum e alcătuită nu mulțumește pe deplin pe o mare parte dintre slujitorii de pământ, care zic că noua lege e mai bună pentru stăpîni. Ori-cum ar fi — odată lege fiind trebuie să o ținem și să ne supunem rînduelilor ei — pe care Vi-le facem aici cunoscute.

Legea aceasta împarte slujitorii (servitorii) în două clase, deosebind servitori de casă (interni) și servitori de cîmp (economici, externi). Servitori de casă (slugile, slujniciile etc.) nu sunt supuși rînduelilor acestei legi, ci rămîn și pe mai departe supuși rînduelilor legii din 1876 despre servitori — ca și până acum.

Legea nouă numai pe slujitorii economici (de cîmp externi) îi privește. Slugi economici sunt toate acele persoane în vîrstă,

bărbați ori femei, și toți acei prunci, trecuți de 12 ani, cari prin contract să obligă, că vor îndeplini ei înșiși lucruri de câmp, fără întrerupere, cel puțin o lună de zile, și pentru aceste lucruri primesc dela gazdă simbria hotărâtă în contract.

Aceștia sunt *slugitori economici* ori de câmp.

Pot fi însă și de aceia, cari să obligă nu numai la lucru de câmp, ci și la lucru casnic amestecat, făcând odată o slujbă, altădată alta, așa cum le poruncește stăpînul. Aceștia încă sunt *slugitori economici*, dacă oare-cum ei nu au pus în legăturală, că ei trebuie priviți slugitori interni, adecă slugi pe lângă casă. Dacă ei astfel au încheiat învoiala, nu să țin sub această lege.

Slugitorii economici să deosebesc și de *muncitorii* (lucrătorii) economici, pentru-că ei nu intră în slujbă pe zile, ca ziuășii (zilerii) nici nu lucră „în parte“ ca secerătorii, ci lucră cel puțin o lună (dacă s'au obligat pe mai lungă vreme, lucră și mai multă vreme) fără întrerupere, pentru simbria tocmită.

Zilerii lucră cu ruptul, ori în parte, sau altfel, dar' nu sunt slugi, măcar că și ei îndeplinesc lucruri de câmp. Legea nouă nu-i privește nici pe aceștia.

Despre contracte.

Una dintre cele mai de competență hotăriri ale acestei legi pentru slugi este, că sluga să obligă cu contract la lucrurile tocmită. Primește asupra sa munca, la care să pricepe mai bine, pe care apoi o isprăvește cu voie și cinstit. Și dacă să obligă la vre-un lucru, ce după lege nu e slobod să facă, în zadar să obligă: căci tocmeala nu are putere. (Despre cele oprite de lege va fi vorbă mai la vale).

Cel-ce leagă bine, bine și desleagă. Deci bine trebuie legat contractul. Primească asupra-și stăpînul și sluga numai cît pot îndeplini și cît gîndesc că pot să primească. Nu poți sili pe nimeni la mai mult, decît ce el însuși vrea să primească. Zadarnică e sila, ori de unde ar veni ea. Doi oameni liberi

pe deplin să legătuesc așa cum ei vreau.

Dacă sluga nu vrea să între în slujbă, să nu să tocmească. Dacă gazda cugetă, că sînt prea mari dorințele slujitorului, să nu-l primească. Amîndoi fac ceea ce gîndesc, că e bine pentru ei de o potrivă.

Dacă însă tocmeala s'a făcut și s'a primit contractul: fie sfînt contractul în ochii lor și îndeplinească atît gazda, cît și sluga toate cele încheiate prin contract! Nu-și calce nici unul din ei cuvîntul, pentru-că legea pedepsește aspru pe cei-ce calcă contractul.

„Contractul“ nu trebuie făcut tocmai în scris, e destul dacă l'ai făcut *cu vorba* (cu graiul), căci și așa are putere. Dar' totuși e mai bun contractul făcut în scris, pentru-că vorba zboară, iar' scrisoarea rămîne.

În contract trebuie puse toate tocmelele punct de punct, limpede și vederat, într'un mod ușor de înțeles, așa ca mai tîrziu să nu să întîmple neînțelegeri.

Dacă însă contractul nu să face în scris, ci numai cu graiul: stăpînul și atunci e dator să dea slujii scrisoare, în care e pusă simbria, dacă aceasta o pofteste sluga. Ba chiar și dacă nu ar pofti-o sluga, e dator gazda să dea adeverință despre simbria, dacă aceasta o rînduește municipiul (comitatul, orașul liber regesc).

În aceasta adeverință stăpînul e dator să pună toate punct de punct, la ce s'a tocmit cu vorba și ce simbria are să capete sluga.

Pe cine e iertat să-l primești slugă?

Ca slugă la economie poți primi ori-ce persoană trecută de 12 ani. Pruncii mai tineri de 12 ani nu pot fi primiți ca slugi economici. Chiar și minoreni trecuți de 12 ani pot fi primiți numai dacă au învoială dela părinți ori dela tutor. Dacă tutorul nu s'ar învoi, trebuie să te adresezi la sedria orfanală.

Dacă minoreanul are carte de slugitor, și o arată la fațerea tocmelei, stăpînul nu mai are să întrebe, dacă părinții ori tutorul s'au învoit ori ba. În acest caz sluga minorean însuși poate să primească slujbă, căci

așa hotărăște legea, Sluga minorean până la vîrsta de 18 ani stă sub disciplina stăpînului; acesta poate să-l poarte și aspru, după cum adecă e vrednic, întocmai ca pe pruncii săi, dar trebuie să-i și poarte de grijă, întocmai ca și filor săi! A fi însă neomenos față de slugitorii minoreni, e oprit în lege sub cea mai grea pedeapsă.

Despre cartea (libel) de slujbă.

Fiecare slugă economic are să-și procure carte nouă de slujbă.

El merge la antistia comunală (primărie), unde o capătă fără a plăti ceva pentru ea. Numai timbru de 30 fileri trebuie să plătească.

Cel ce are deja o carte veche de slujbă, trebuie să o ducă cu sine, pentru ca antistia comunală să o schimbe cu una nouă. Cartea veche trebuie să o dea antistiei, unde rămîne apoi pentru totdeauna.

Cel-ce n'are carte de slujbă, dar' are adeverință de muncitor or de grădinar de tutun (carte de grădinar), trebuie să o dea antistiei pe aceasta. Altfel nu capătă carte nouă de slujbă. Aceasta adeverință o capătă napoi numai decît, cînd își părăsește slujba după toată rînduiala și vrea să slujească ca lucrător or ca grădinar sau ca slugă de casă. Acum însă are să dea napoi antistiei cartea de slujbă.

Schimbarea aceasta să poată face în fiecare an de două ori, gratuit. Incolo însă (adecă afară de aceste două schimbări prescise ca gratuite), pentru fiecare schimb trebuie plătit o coroană pentru fondul comunal al muncitorilor, de cumva instanța întîie nu îți iartă coroana. (Va urma).

STIRI

Centrala tovărășilor tot mai mult să apropie ca trup să ia. Și acum ne sosesc încă anunțări despre dorul de a intra ca membrii la această nouă alcătuire prin subscrierea de quote de cîte 10 cor. Numărul înștiințaților să apropie de una mie. Nădăduim însă că el va crește, va crește necontenit până ne va da să avem cea mai puternică tovărășie, făcută mai ales numai prin ajutorul micilor proprietari, meseriași și negustori de

prin satele și orașele noastre. Spre lauda lor fie zis și cealaltă inteligență atît dela sate cît și dela orașe încă să grăbește să se înșiruie sub steagul Centralei, ca astfel cît mai îngrabă să putem avea această instituție de mare folos.

Cu zor să lucră deja la alcătuirea definitivă a statutelor și să fac toate pregătirile, ca adunarea de constituire să se poată ținea încă acum în toamnă.

Cei ce n'au trimis încă răspunsul la știricirea noastră despre membrii ce s'ar înscrie să grăbească pentru-ca din vreme să știm cît de mulți pornim dela început la un lucru bun.

Bănci nouă românești. În timpul din urmă s'au mai înființat următoarele bănci:

„Isvorul“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Sebeșul-de-jos (com. Sibiuului), care și-a început activitatea la 8 August a. c. și

„Arpășana“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Arpașul-de-jos, (com. Făgăraș) care pentru modificarea firmei sale, impusă de tribunal, a convocat deja o adunare generală extraordinară pe 21 Septembrie a. c.

Cu cît s'ar ajuta poporul mai direct și mai bine — dacă în loc de astfel de bănci ca „societăți pe acții“ — s'ar face tovărășii — la care numărul membrilor s'ar putea înmulți zi de zi!

Lipsa de lucru în America. Din lumea nouă sosesc știri triste pentru cei ce acum au plecat ori sunt gata să plece spre America. Marile fabrici în urma scumpetei banilor și a roadei slabe din anul acesta, rînd pe rînd își imputinează numărul lucrătorilor. Facem atenți pe ai noștri să nu-și cheltue acum banii pe călătoria lungă în America — ca acolo să ducă lipsă și să flămînzească.

„Meseriașul“, foaia industrială și comercială redactată de dl C. Liuba în Lugos — apare d'acum înainte în toată Dumineca.

Sărbările iubire ale „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“. Intemeiată la 1867 de cătră nemuritorul protopărinte al meseriașilor noștri *Nicolae Cristea* și condusă de el până la 1897, „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ împlinește în anul de față al 40-le an dela întemeiere. Dela anul 1897 până astăzi ea e condusă de actualul prezident dl *Victor Tordășianu*. Comitetul Reuniunii, pe cum se știe, a luat hotărîre să serbeze aceste date, destul de rare în viața noastră publică, în mod vrednic. Datul sărbătorilor s'a statorit pe zilele din 28 și 29 Septembrie n. c. În vederea acestor sărbări la Reuniune se desvoaltă o activitate febrilă. Trupa

diletanților urmează cu mult zel probele, pentru piesa „Malițiosul“. Dl Candid Popa, zelosul dirigent al corului, a instruit corul mixt, ajuns acum la aproape 70 persoane, dame și domni, în tot cursul verei și continuă a ține probe și acum aproape zilnice. Comitetul Reuniunii și comitetul aranjator al festivităților, în frunte cu viceprezidentul G. Poponea, e în plină lucrare.

Membrii actuali ai Reuniunii (domni și damne) din acest prilej vor primi câte o frumoasă distincție jubilară, iar cei bine meritați prin fapăturile lor pentru înflorirea Reuniunii, vor primi câte o diplomă jubilară. Apel s'a făcut către toate Reuniunile noastre de meseriași să ia parte prin reprezentanți la sărbătorile Reuniunii sibiene, acest rezultat al muncii desinteresate. În proiect, e pe lângă reprezentanții teatrală și pe lângă concertul festiv, asistarea corporativă la serviciul divin din biserica catedrală, apoi prezentarea corporativă la I. P. S. Sa domnul arhiepiscop și metropolit Ioan Mețianu, preabunul patron al Reuniunii; depunerea câte a unei coroane pe mormântul nemuritorului întemeietor al Reuniunii de pie memorie Nicolae Cristea și pe al marelui fondator Dem. Andronic; o întrunire sărbătorească în Reuniune un banchet festiv și o petrecere cu joc după concert în sala mare dela „Gesellschaftshaus“.

Bancnote noue à K. 20. Precum să anunțăm, Banca Austro-Ungară a hotărât, cu considerare la numărările bancnote false puse în circulație în timpul din urmă, a scoate bancnotele actuale à K. 20 total din circulație și a emite alte bancnote nouă. Lucrările acestei operațiuni sunt deja atât de înaintate, încât în timp scurt nouele bancnote vor putea fi puse în circulație.

Meseriașii români din Arad au ținut Duminecă sara în restaurantul Pașca a doua întrunire, la care au luat parte un prea frumos număr de meseriași, comercianți și alți inteligenți. Dl Dr. Stoica a ținut o cuvântare, prin care a arătat cum să se formeze viața socială a meseriașilor prin instrucție, ajutor împrumutat și distracție prin cor, teatru, conferențe, bibliotecă și mai ales prin întovărășirea tuturor meseriașilor. Sub impresia frumoaselor cuvinte, cei întruniți s'au și constituit numai decît, alegînd de prezident pe dl Iustin Olariu viceprezident pe dl Emanuil Epescu secretar pe dl Dr. Dionisie Stoica și un comitet compus din cei mai harnici meseriași și alți inteligenți.

Acum Duminecă să va ține o nouă întrunire în casa națională din Arad, cînd va cînta corul și să va ține a întâia conferență.

Laudă conducătorilor!

O tovarășie de 20 săcui, ce s'a format în satul Nagygalmfalva, în Săcuime, a cumpărat moșia de 716 jug., ce a fost a nemeșului Koncz Armin și soția. De moșie să ține și o moară și o crișmă. Cîte moșii n'ar putea ajunge în mâinile sătenilor noștri — dacă ar ști și ar vrea să se întovărășească fie și numai ocazional...

Ieftinirea circulației postale internaționale. Cu 1 Octomvrie mai multe tarife postale să vor ieftini, în conglăsuire cu hotărîrea congresului postelor internaționale, ținut la Roma. Așa pentru scrisori de greutate până la 20 grame (în loc de 15 grame cum a fost) să va plăti cîte 25 fileri pentru primele 20 gr., pentru fie-care 20 grame următoare să va plăti numai 15 fileri. O învoire va fi aceea că dela 1 Octomvrie încolo să va putea plăti răspunsul înainte, punîndu-să în scrisoare o o carte de răspuns, care va costa 28 fileri. Să vor scărița apoi și taxele pentru trimiterea banilor prin asemnat postal internațional. Toate aceste înviri sunt pentru circulația postală internațională.

Griu în România s'a făcut în anul acesta cu aproape jumătate mai puțin ca în anul trecut. În anul acesta abia s'au făcut 16 milioane hectolitri față de 40 milioane hltri. Chiar și în anul 1904 cînd roada a fost așa de slabă au fost 18 milioane hltri.

Prețul bucatelor.

Vremea potrivită pentru coacerea și dezvoltarea deplină a cucuruzului — a mai împrăștiat prea marile temeri de o lipsă prea de tot mare în bucate. Pe alocurea chiar s'a cules deja cucuruzul și roada lui e pe deplin mulțumitoare. Asemenea s'au dires și fînatele, de pe care s'au adunat otavă mulțumitoare, iar pășunile dau încă destulă hrană vitelor, așa că și teama despre o scădere prea mare în prețul vitelor — s'a cam împrăștiat. Prețul bucatelor pare-că dă să între în ogașia regulată. Nu să mai fac sărituri prea mari, în sus ori în jos. Prețul a ajuns acum să fie cam statornic — închinînd spre o urcare potrivită. Cînd vom fi trecuți și peste luna Octomvrie — în care prețul griului, din pricina sămănatului, de obicei e mai urcat — să nădăjduiește că vom avea prețuri mai statornice — dar după toate prevederile ceva mai urcate.

Prețurile de acum la bursa din Budapesta, socotite în coroane pe maza metrică, sunt următoarele:

Grâu,	acum dela	21.60 —	23 cor.
„	pe Oct.	„ „	22.90 — 23 „
„	pe April	„ „	23.90 — 23.96 „
Săcară,	„	„	18.75 — 19 „
Ovăș.	„	„	16 — 16.80 „
Cucurus vechi	„	„	13.60 — 13.80 „
„ nou	„	„	13.70 — 13.80 „

Morile cele mari din Budapesta ca să stingenească întru cîtva o urcare mai mare de prețuri, acum cînd cele mai multe bucate sunt încă în mâinile proprietarilor — au hotărît să se țină în fiecare săptămână cîte două zile, cînd să nu macine. Asta pentru-ca acum să le trebue mai puține bucate și așa

Griul nou și vechiu, după calitate, suta de kgr cu	14—19 lei și 50 cent.
Porumbul s'a vîndut suta de kgr. cu	10—12 „ „ 55 „
Cincantinul	„ „ cu 11—12 „ „ 50 „
Orzul	„ „ cu 12—14 „ „ 25 „
Ovășul	„ „ cu 12—14 „ „ — „
Orzoaica	„ „ cu 13—15 „ „ 60 „
Secara	„ „ cu 16—18 „ „ 25 „
Meiul	„ „ cu 10—16 „ „ 40 „
Mazărea	„ „ cu 14—16 „ „ — „
Fasolea	„ „ cu 22 „ „ — „
Rapița sălbatică	„ „ cu 17 „ „ — „

La tîrgul din București (Obor) griul după calitate (greutate) s'a vîndut cu 65—81 lei kila; orzul cu 45—54 lei kila; ovășul cu 36—50 lei kila și porumbul cu 55—62 kila.

Prețul nutrețului. Fînul după calitate s'a vîndut cu 50—66 lei miia de kgr.; Fînul de meu s'a vîndut cu 60—70 lei miia de kgr.; iar paie de griu, etc., cu 25—32 lei miia de kgr.

Prețul vitelor. Boii mari și grași s'a vîndut cu 650—750 lei părechia; boii de jug buni, s'a vîndut cu 500—650 lei părechia; boii de rînd cu 450—500 lei părechia și vacile de lapte cu 100—200 lei una; un cal bun de trăsură s'a vîndut cu 350—500 lei; un cal mai de rînd, s'a vîndut cu 100—350 lei.

La tîrgul din Paris, grânele indigene în decursul lunei August s'au vîndut cu 23—28 lei; iar grânele străine cu 20—27 lei; săcara s'a vîndut cu 16—17 lei; orzurile cu 16—19 lei; ovășurile cu 18—21 lei și porumbul cu 17 lei și 75 cent. Făina de grâu s'a vîndut cu 34—38 lei și făina de săcară cu 25—28 lei.

În celelalte tîrguri franceze, grâul s'a vîndut cu 23—25 lei, săcara și orzul cu 16—17 lei și ovășul cu 18—19 lei.

În tîrgurile din Germania, grâul s'a vîndut cu 25—27 lei și 50 cent. săcară cu 24—25 lei; orzul cu 19—21 lei și ovășul cu 21—25 lei.

În tîrgurile din Belgia, grâul s'a vîndut cu 18—19 lei; săcara cu 17—18 lei și 50 cent. și ovășul cu 19—20.

La tîrgul din Viena grâul s'a vîndut cu 24 lei; săcara cu 19 lei; orzul cu 16—17 lei și ovășul cu 18—19 lei; la Budapesta, grâul s'a vîndut cu 23 lei și 50 cent.; săcara cu 18 lei și 60 cent.; orzul și ovășul cu 16—17 lei.

La Milan (Italia), grâul s'a vîndut cu 23—24 lei; săcara, orzul și ovășul cu 18—20 lei.

În Olanda grâul s'a vîndut cu 23—24 lei și în Elveția cu 20 lei și 50 cent.

La tîrgul din New-York (Ame-

să poată aștepta cu cumpărările, să nu fie silite să cumpere cu ori ce preț.

Pentru informația mai bună a cetitorilor noștri am cules și prețurile bucatelor din alte țări după dl V. S. Moga.

În România în tîrgul din Brăila s'a vîndut:

rica), grâul s'a vîndut cu 18—19 lei; săcara și ovășul cu 12—13 lei; la Chicago grâul s'a vîndut cu 16—18 lei.

La tîrgurile din Algeria și Tunis (Africa), grânele s'a vîndut cu 22—27 lei; orzul cu 12—18 lei și ovășul cu 16—17 lei.

În tîrgurile streine prețurile sunt socotite pe suta de kgr.

POȘTA REDACȚIUNII.

Dlul I. M. în D. Nu grăbi cu vîndutul griului. În Octomvrie mai bine.

Dlul Dumitru Izidor. Scrie la dl Eugen Precup, mechanic în Brașov ori apoi la dl I. Purece mecanic în Sibiu ori apoi la dl Maxim Vulcu, fabricant în Arad. La Piski numai după-ce va fi caldă — va fi bine să meargă.

Dlul Ioan Căta. La Centrala tovarășilor fiecare poate subscrie una ori mai multe quote. Cele 10 coroane de quotă să plătesc numai o dată — în 2 ori 3 rate.

Cu dragoste.

Abonat Nr. 1426. Carte cu toate legile țării, traduse în românește nu să găsește. În ungurește să află. Sunt vre-o 20—26 volume și costă 2—300 coroane. Anumite legi să găsesc și în românește. Legea despre tovarășii o avem și noi.

Dlul Gligor B. în Saldorf. Concesie nu trebue. Anunță simplu prin primărie la protopretorul. E bine dacă îți împrutocolezi firma la tribunalul reg. de care te ții. Marfă bună găsești în Budapesta, în Viena și Brînn. Pentru firme scrie la dl Daniil Mușă în Hunedoara, căruia să-i spui, ce soi de marfă îți trebue.

Dlul Const. Boila. Scrie-ne pe larg, unde sunt, de ce fel de lemn, cu cît ai vrea să le dai. Scrie de-a dreptul la dl V. C. Osvadă în Hunedoara.